

tualment no fan servir el català), encara dificulta més el contacte amb la llengua, sobretot en l'àmbit col·loquial. Montserrat Sendra també va apuntar que s'han anat adoptant nous models pedagògics sense tenir en compte que potser estan pensats des del punt de vista d'una llengua dominant, i no des d'una llengua minoritzada com la nostra. I finalment va assenyalar dues qüestions més que cal tenir en compte pel que fa a la qualitat de la llengua en el món educatiu: la diferència entre el nivell real de català que tenen els alumnes al final de l'educació secundària i el nivell que se'ls atorga amb el títol d'ESO, i la greu manca de docents filòlegs, fet que provoca que el professorat de català no sempre tingui un bon domini de la llengua.

La jornada es va cloure amb una taula rodona, moderada per la vicepresidenta de la Secció Filològica, Mila Segarra, en la qual es volia tractar la qualitat de la llengua des de dos vessants diferents: la variació territorial, raó per la qual es va convidar les periodistes Susanna Lliberós (que presenta el programa «Pròxima parada» a la ràdio d'À Punt) i Margalida Solivellas (que és la veu de les Illes Balears a TV3), i la variació funcional, amb la participació dels escriptors Enric Gomà i Pau Vidal, que tenen un paper molt actiu en el terreny de la divulgació. Les dues periodistes van defensar la importància d'haver estat convidades com a representants dels seus dialectes i, mentre que Margalida Solivellas va remarcar la llibertat que sempre havia sentit en l'ús de l'estàndard en la variant mallorquina, Susanna Lliberós va destacar la importància d'adquirir consciència lingüística com a via per a millorar la competència, tot i que també va mostrar un cert pessimisme en la percepció de la qualitat lingüística del seu entorn. Per la seva banda, Pau Vidal va remarcar la falta d'espontaneïtat dels periodistes en molts mitjans de comunicació, fet que comporta un model oral excessivament rígid. I Enric Gomà, amb un missatge optimista, va posar l'èmfasi en aspectes com l'expressivitat i l'espontaneïtat de la llengua. Fou una taula rodona en què es reivindicà sobretot la passió per la llengua i la necessitat de valorar també la naturalitat i la creativitat a l'hora d'analitzar la qualitat lingüística.

Laia CASTANYER TEIXIDOR
Institut d'Estudis Catalans

Jornada acadèmica «Entendre, explicar, fer. *In memoriam* Joaquim Molas (1930-2015)» (Universitat de Barcelona i Institut d'Estudis Catalans, 15 d'octubre de 2021). — Amb el títol «Entendre, explicar, fer. *In memoriam* Joaquim Molas (1930-2015)» el 15 d'octubre de 2021 va celebrar-se una jornada acadèmica en homenatge al professor Joaquim Molas organitzada per l'Aula Joaquim Molas de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, els Departaments de Filologia Catalana de la UB, de la UAB, l'IEC, la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Verdaguier.

La jornada, que havia d'haver-se celebrat un lustre després del seu decés però que la pandèmia va obligar a posposar, va transcórrer en dues seus: en la primera, que va emplaçar-se a l'Aula Magna de la Universitat de Barcelona, van prendre la paraula inaugural per glossar l'obra i la figura de l'homenatjat els professors de la casa Josep Solervicens, vicedegà de Recerca i Relacions internacionals, el qual va destacar el «record persistent» d'aquest «mestre de mestres» com a «referent bibliogràfic imprescindible» per la perdurable fórmula —passió i seny ordenador— de teixir discurs(os) —historiogràfics, panoràmics, analítics, canònics— i les diferents vinculacions amb aquesta institució universitària —estudiantils, formadores, docents, investigadores i fins espirituals. Josep Murgades, professor emèrit, va puntualitzar que, a diferència de l'acte acadèmic del 2003, aplegat en la miscel·lània *Professor Joaquim Molas. Memòria, escriptura, història* (UB), el de l'acte en qüestió consistia en una «jornada de reconeixement» d'una figura que, a títol personal, va definir com a especialment «receptiva» i, doncs, gens «dogmàtica». Mariona Taulé, directora del

departament, va aportar un record personal del protagonista com a director de la tesi doctoral de la seva mare, Rosa Maria Delor. Finalment, Ramon Pinyol, president de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, va ponderar la tasca fundacional de Molas tant a la Fundació Mercè Rodoreda com a la Societat Verdager.

El nucli de la sessió diürna, nogensmenys, va estar conformat per dues intervencions: d'una banda, la de Montserrat Comas, tocant al llegat molià («De llegats. A propòsit del llegat Molas»): primerament, d'acord amb el títol, va reflexionar sobre les implicacions (etimològiques, populars, jurídiques, institucionals, culturals, emocionals) del concepte «llegat» per tal d'apreuar, segonament, amb justesa, la magnitud de la donació bibliogràfica, documental i hemerogràfica del fons molià a la biblioteca Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú, amb la derivada de la creació de l'Aula Joaquim Molas, baula de continuïtat i de difusió del tal llegat. I, de l'altra, la de Damià Pons, sobre «Joaquim Molas i les polítiques culturals públiques»: partint d'una aproximació tipològica, va resseguir cronològicament les etapes de les diferents actuacions politicoideològiques, sovint inconformistes, del mestre Molas, tant des d'un punt de vista civil com intel·lectual amb l'ànim de conservar, gestionar o promoure el sistema socioliterari català: concretament i sumària, el pas de medievalista a contemporaneista (1948-1960); la superació de la fase de resistencialisme tot (re)construint els fonaments de la normalització cultural catalana a base d'infraestructures bibliogràfiques i editorials (Edicions 62, EC, DLC) i apostant pel realisme històric (1961-1969); la docència i investigació universitària del patrimoni literari català (anys 70); refugi en l'alta cultura. Cloïa aquesta primera sessió universitària un debat amb intercanvi d'impressions entre els ponents i els oients.

En la segona part de l'acte, esdevinguda a la tarda a la Sala Pere Coromines de l'Institut d'Estudis Catalans, van tenir-hi lloc dues ponències: la de Josep-Anton Fernández a l'entorn d'una obra moliàna de «crítica militant»: «“Una cultura tota plena de forats”»: tot escoltant *Una cultura en crisi*, de la qual en destacava la «producció de buidor en el discurs crític» molià, la «dislocació temporal i geopolítica de la cultura catalana» i llurs «efectes polítics». La de Patrizio Rigobon («Joaquim Molas i el cànon català: la col·lecció “Les Millors Obres de la Literatura Catalana”»), altrament, va desenvolupar una hipòtesi d'història editorial de la MOLC centrant-se en la idea de cànon català defensada (flexible, consensuada, representativa, vicensviviana, política, antològica), en la qualitat intrínseca dels volums (polèmiques a propòsit de la selecció i de la fixació dels textos) i en l'impacte social de la col·lecció —màrqueting, subscripcions i tiratges «increïbles» en el context del mercat del llibre en català, fet que la convertia en una «eina de socialització i de prestigi de la llengua i la cultura catalana». Finalment, Rosa Cabré i Llorenç Soldevila van presentar dues novetats editorials respectivament curades pels esmentats autors: *El mirall de la vida. Dietari (1956-2015)*, de Joaquim Molas, a cura de Rosa Cabré i Maria Capdevila, el qual recull la trajectòria intel·lectual de l'autor i reflecteix la seva passió per la literatura; i *Paraula de Joaquim Molas. Cinquanta-sis entrevistes (1969-2014)*, a cura de Llorenç Soldevila, que «vol homenatjar i deixar constància de la coherència discursiva d'un dels intel·lectuals del país més decisius de la segona meitat del segle XX».

Simètricament a la primera sessió, clausurava l'acte una tertúlia sobre un homenot que, a diferència del perfil de professor prototípic del segle XX que Zygmunt Bauman (*Liquid Life*, Cambridge, Polity Press, 2005) denomina com a *balistic*, encaixaria dins del de *missil intel·ligent*, en tant que adalid d'un mestratge continuat, canviant, integral i perdurable.

Meritxell TALAVERA I MUNTANÉ